

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 55 0 P 006782 24 Rev
Sarajevo, 01.10.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Adnana Baručije i Silvane Brković - Mujagić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M. (M.) S., F.L.P. ..., M., koga zastupa punomoćnik Danijel Pervan, advokat iz Čitluka, protiv tužene Općina Čitluk, koju zastupa Javno pravobranilaštvo Općine Čitluk, radi isplate naknade za djelimično eksproprisane nekretnine, v.s. 25.632,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 55 0 P 006782 22 Gž od 15.05.2024.godine, u sjednici vijeća održanoj 01.10.2024. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija tužitelja se usvaja, drugostepena presuda preinačava, tako da se odbija žalba tužene kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđuje.

Obavezuje se tužena nadoknaditi tužitelju troškove revizijskog postupka u iznosu od 720,00 KM u roku od 30 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Čitluku broj 55 0 P 006782 21 P od 17.01.2022. godine odlučeno je:

„Usvaja se tužbeni zahtjev tužitelja, pa se sudi:

Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati na ime naknade za djelomično eksproprisane nekretnine iznos od 25.601,66 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, u roku od 30 dana.

Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati prouzrokovane troškove postupka u iznosu od 3.114,35 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, u roku 30 dana.“

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 55 0 P 006782 22 Gž od 15.05.2024.godine žalba tužene je uvažena, i prvostepena presuda preinačena na način da je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi: „Nalaže se tuženoj da tužitelju isplati na ime naknade za djelimično eksproprisane nekretnine iznos od 25.632,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, u roku od 30 dana. Nalaže se tuženoj da tužitelju isplati prouzrokovane troškove postupka sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, u roku 30 dana.“ Dužan je tužitelj naknaditi tuženoj troškove postupka u iznosu od 3.433,00 KM u roku od 30 dana.

Protiv drugostepene presude, reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se

revizija usvoji, drugostepena presuda preinači i usvoji tužbeni zahtjev ili da se ukine i predmet vrati na ponovno suđenje. Tužitelj je zatražio trošak sastava revizije iznos od 1.364,00 KM.

U odgovoru na reviziju tužena je predložila da se revizija odbaci odnosno odbije.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom člana 241. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – dalje: ZPP), ovaj revizijski sud je odlučio:

Revizija je osnovana.

Predmet spora u revizijskoj fazi postupka je zahtjev tužitelja za isplatu naknade za faktički eksproprisane nekretnine iznosa od 25.601,66 KM koji iznos je dosuđen prvostepenom presudom. Dakle, u ovom predmetu je riječ o zahtjevu tužitelja za isplatu naknade za eksproprisane nepokretnost tako je revizija dopuštena primjenom odredbe člana 26. Zakona o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/98, 39/04, 73/05 i 11/21).

Po ocjeni ovog suda, drugostepeni sud nije počinio povredu odredaba parničnog postupka, ali je na utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio materijalno pravo.

U toku postupka nižestepeni sudovi su utvrdili da je u okviru projekta proširenja, asfaltiranja i rekonstrukcije puta Čitluk-Tromeđa-Široki Brijeg, putna trasa prošla dijelom parcela označenih kao k.č. br. 1441, 1442 i 1439 k.o. P., čime je tadašnji vlasnik ovih nekretnina deposediran dijela tih nekretnina u površini od ukupno 288m² kako je to našao vještak geodetske struke. Proširenje ceste u P. vršeno je 1975. godine, kako jasno iskazuju svjedoci predloženi od strane tužitelja T.O., P.O. i F.O.. Predmetne nekretnine nisu eksproprisane u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji. Prednica tužitelja V.O. je od uspostave katastra bila upisana kao posjednik nekretnina po novom premjeru označenih k.č. br. 1439 iz pl. broj 319 k.o. P., te k.č. br. 1441 i k.č. br. 1442 iz pl. broj 206 k.o. P.. V.O. prema rješenju o nasljeđivanju broj O -193/77 od 12.07.1977. godine umrla je dana 16.01.1977. godine, a njena ostavinska imovina sastojala se od 1/8 dijela nekretnina upisanih u zk. ul. br. 106 i 1205 k.o. Č. Iza V.O. ostali su zakonski nasljednici drugog nasljednog reda sestre M.S., B.L. i brat M. B., ali je ostaviteljica sačinila testament kojim je svom sestriću, sada tužitelju ostavila svu svoju imovinu. Temeljem rješenja o nasljeđivanju broj O - 193/77 od 12.07.1977. godine tužitelju je po osnovu testameta uručena ostavinska imovina, koja se sastoji od 1/8 dijela nekretnina upisanih u zk. ul. 106 i 105 k.o. Č. Tužitelj je naslijeđene nekretnine ugovorom o kupoprodaji od 13.01.1981. godine prodao L.V. sinu J..

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud ocjenjuje da je V. O. bila stvarna vlasnica nekretnina označenih kao k.č. br. 1441, 1442 i 1439 k.o. P., a budući da istoj nikada nije određena naknada za oduzeto zemljište, to tužitelj kao njezin nasljednik, stupa u njezina prava, pa i u pravo da potražuje naknadu za oduzeto zemljište iz čega zaključuje da je tužitelj aktivno legitimisan u ovom postupku. Pri tome, prvostepeni sud otklonio je kao neosnovan prigovor promašene pasivne legitimacije tužene zaključivši da je upravo Općina Čitluk upisana kao posjednik nekretnina koje su oduzete za potrebe proširenja putnog pravca u P., kao i kod činjenice da su svi svjedoci saslušavani na tu okolnost saglasni da je oduzimanje zemljišta za proširenje puta vršila Općina Čitluk, koja je i davala naknadu za oduzeto zemljište. Zbog toga prvostepeni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju izvršena djelimična faktička eksproprijacija dijela nekretnina označenih kao k.č. br. 1441, 1442 i 1439 k.o. P. u površini od 288 m² i da je tužitelj aktivno legitimisan tražiti naknadu za oduzeto zemljište, te da mu je istu

naknadu dužna isplatiti tužena. Visinu naknade za izuzeti dio nekretnine sud je utvrdio u visini njihove tržišne vrijednosti, primjenom odredbe iz člana 46., 53., 63. i 64. Zakona o eksproprijaciji („Službene novine Federacije BiH”, broj 70/07, 36/10, 25/12 i 34/16), prihvatajući nalaze i mišljenja vještaka građevinske i poljoprivredne struke.

Drugostepeni sud na temelju utvrđenog činjeničnog stanja u prvostepenom postupku zaključuje da tužitelj nije zakonski nasljednik, nego testamentarni nasljednik, pa je naslijedio samo ono što mu je V.O. testamentom ostavila, a to je suvlasnički dio od 1/8 nekretnina, a kako su nekretnine faktički ekspropisane od V.O. to je ista prestala biti suvlasnik spornog djela nekretnina slijedom čega ocjenjuje da tužitelj nije mogao testamentarno naslijediti imovinu koja u trenutku smrti ostaviteljice više nije bila u njenom vlasništvu, jer su faktičkom eksproprijacijom za izgradnju puta sporni dijelovi nekretnine za života V.O. postali javno dobro, pa preinačuje prvostepenu presudu i odbija tužbeni zahtjev.

Međutim, ovaj sud ne može prihvatiti takav zaključak drugostepenog suda.

Naime, proizilazi iz utvrđenja nižestepenih sudova, da je faktička eksproprijacija predmetnih nekretnina izvršena tokom 1975.godine dakle, za života prednice tužitelja, a koja je to to vrijeme bila stvarni vlasnik nekretnina koje su oduzete za potrebe proširenja putnog pravca u P., pa tužitelj koji je dokazao pravosnažnim rješenjem o nasljeđivanju broj O - 193/77 od 12.07.1977. godine da je testamentarni nasljednik sve imovine pa prema tome i naknade za eksproprijaciju koja prednici tužitelja nije isplaćena, stekao je kao univerzalni testamentarni slijednik sva imovinska prava koja je spomenuta ostaviteljica imala u času svoje smrti (umrla 16.01.1977.godine) među koja svakako spada potraživanje naknade za faktičku eksproprijaciju nastale proširenjem puta na njenim nekretninama. U situaciji kada je prednici tužitelja zemljište oduzeto bez akta o oduzimanju, a da joj pri tome nije isplaćena nikakva novčana naknada za vrijednost tog zemljišta, riječ je o imovinskom pravu koje je predmet nasljeđivanja.

Prema odredbi člana 133. Zakona o nasljeđivanju („Službeni list SRBiH“, broj 7/80 i 15/80, dalje - ZN) koji se primjenjivao na sva nasljeđa koja su otvorena poslije 31. decembra 1973.godine (čl. 247.) ostavina umrle osobe prelazi po sili zakona na njezine nasljednike u času smrti, te njihova aktivna legitimacija za ostvarivanje potraživanja ostavitelja koja ulaze u ostavinu nije ovisna o provođenju ostavinske rasprave i da li je to potraživanje obuhvaćeno rješenjem, jer nastupa ex-lege pa je stoga tužitelj u času podnošenja tužbe dana 21.03.2021.godine imao potrebnu aktivnu legitimaciju za vođenje ovog spora.

Iz citiranog, u skladu s općim načelom da univerzalni sukcesor stupa u cijelosti u pravni položaj prednika, ako neko pravo – osim strogo ličnih prava – pripada predniku, tada to pravo pripada i univerzalnom sukcesoru (nasljedniku), a u konkretnom slučaju riječ je o potraživanju naknade za faktičku eksproprijaciju (čl. 2. ZN) iz čega proizilazi da je drugostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo kad je odbio tužbeni zahtjev zbog nedostatka aktivne legitimacije na podnošenje tužbe, uz obrazloženje kako je pružio.

S obzirom na izneseno, a kako nije bilo povreda odredaba parničnog postupka na koje revizija ukazuje, ovaj sud je primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP odlučio kao u stavu prvom izreke ove presude.

Primjenom odredbe člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP-a sud je usvojio zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizijskog postupka, koji se odnose na troškove sastava

revizije od 720,00 KM, jer je tužitelj uspio u postupku revizije, te je odlučeno kao u stavu drugom izreke ove presude.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović,s.r.